

EL BARÓ THYSSEN GUANYA ANUALMENT 37 MILIONS DE DÒLARS

La saga dels Thyssen

A principis del segle actual, els Thyssen constituïen una de les famílies econòmicament més poderoses de l'imperi alemany. Eren, respecte a l'acer, un dels conglomerats industrials que existien i els seus interessos s'allargaven fins al sector del carbó i a una sèrie d'empreses que s'estenien una mica per tot Europa. La guerra encara els féu més rics i més poderosos i, per tant, no és gens estrany que els canvis polítics que experimentà Alemanya no els fossin, als inicis, gaire favorables. El cert és que aquesta família de grans magnats de l'acer no pogué tenir cap raó per a sentir-se entusiasta del moviment obrer o dels partits d'extrema esquerra.

El 8 de desembre del 1918, durant la curta revolució dels consells obrers, iniciada el mes de novembre, els comitès locals de Mülheim, al Ruhr, empresonaren els grans capitalistes del ram, Stinnes i Thyssen, perquè els consideraven culpables d'haver-hi cridat les tropes aliades vencedores de la primera guerra mundial, amb el pretext de preservar la zona del control del bolxevisme. Els industrials foren conduïts a Berlín, a la presó de Moabit. Foren alliberats al cap de 3 dies i, aviat, el diari socialista *Vorwärts* publicà, a tota pàgina, els atacs que feien els industrials contra el Consell obrer que ordenà la seva detenció.

No és gens estrany que, a les eleccions de gener del 1919, Thyssen s'unís a d'altres industrials i financers per a donar suport al partit populista, que defensaria els seus interessos sota la república de Weimar, instaurada per a reemplaçar l'antic sistema imperial. Això no obstant, com que els seus interessos es trobaven a la conca del Ruhr (que els francesos ocupaven per tal de rescabalar-se les indemnitzacions de guerra que reclamaven contra Alemanya) s'hagué d'enfrontar sovint amb les autoritats militars d'ocupació.

Aviat, la república deixà d'interessar-los perquè sovint no els feia cas en les seves reclamacions quant a una sèrie d'exigències molt impopulars. Amb el pretext que calia produir a tota costa, per reconstruir el país, des del 1923 exigiren la prolongació de la jornada de treball, l'abrogació dels nombrosos avantatges socials ja aconseguits des

De magnats del carbó i l'acer al Ruhr, fins a forts inversors en el sector de la construcció als EUA, passant per la banca i el sector navilier. Són els Thyssen, un imperi valorat en 200.000 milions de pessetes.

Jordi Ventura

dels temps de Bismarck, la supressió de les subvencions per al pa de la població, la reprivatització dels ferrocarrils i l'exempció d'impostos per a les seves mines mentre hi hagués l'ocupació francesa.

També propulsaren la concentració de les empreses. Així, les que eren propietat de Thyssen aconseguiren produir el 80 per cent del material ferroviari que, abans, era fabricat per 4 o 5 plantes. És clar que el tancament de fàbriques provocava l'atur forçós d'un gran nombre de treballadors. D'altra banda, la seva política de resistència a les reparacions de guerra i de rearmament

Avui, el TBG (Thyssen Bornemisza Group) engloba 60 indústries i companyies a 11 països diferents i gira la xifra de 1.750 milions de dòlars.

d'Alemanya aviat els oposà a la política general del país. I els portà a sostenir les organitzacions de dreta i d'extrema dreta. Així les coses, els contactes amb Hitler eren inevitables.

La relació amb Adolf Hitler

Si bé els Krupp, els altres magnats de l'acer alemany, s'havien negat a subvencionar el moviment de Hitler abans que aquest arribés al poder, l'oncle de l'actual baró Von Thyssen, en canvi, l'ajudà financerament des dels primers moments del NSDAP, el Partit Obrer Nacional-Socialista Alemany. A les seves memòries, Fritz Thyssen calculà que l'ajuda financera que havia aportat al partit nazi, tant per la indústria pesada com pels financers alemanys, era d'uns 2.000.000 de marcs or per any. I, per la seva banda, reconeixia haver-ne fornint almenys la meitat. Fins i tot més que Lord Deterding, el gran amo dels interessos petrolers de la Shell. Remarquem que el parent de l'actual baró no féu cap secret dels seus contactes amb Hitler, fins al punt que ho explicà en un llibre, que publicà amb el títol suggerent i descarat *I paid Hitler* (Jo vaig pagar Hitler). El magnat hi contava que conegué el futur dictador aviat, el 1923, i seduït per la seva eloqüència, li havia fet remetre, per mitjà del general Ludendorff, la quantitat de 100.000 marcs or. El partit nazi començà a elogiar «els grans creadors de la indústria alemanya». I ja des del 1927 modificà els seus estatuts anteriors, en un sentit favorable als grans consorcis alemanys. La intervenció d'aquests fou decisiva per a obtenir per a Hitler la cancelleria del Reich, en els difícils mesos del 1932.

Dels primers anys de l'obtenció del poder per Hitler, s'han conservat fotografies de quan el nou conseller nazi assistia a festes privades amb els Thyssen o bé aquests visitaven el dictador. El nou estat alemany, que s'estava formant, procedí a efectuar una ràpida concentració dels grans centres industrials d'Alemanya. I l'estiu del 1933 Fritz Thyssen fou nomenat comissari de l'estat de Rhenània-Westfàlia, amb plena autoritat sobre els Gauleiter nazis de la regió.

Salvament dels interessos

Però Fritz Thyssen tingué l'habilitat de sortir-se'n a temps de l'embull dels nazis. En trencar-se les hostilitats, a l'inici de la II Guerra Mundial, s'escapà a Suïssa amb el seu gendre, el comte de Zichy. Però negocià el seu retorn

amb les autoritats hitlerianes. Acceptava tornar-hi si publicaven la protesta que, en la seva qualitat de membre del parlament alemany, havia formulat contra la guerra. Naturalment, Hitler no podia fer marxa enrere en la seva política, i això Thyssen ho sabia prou bé. De manera que, així, un dels qui havien «pagat Hitler» esdevingué un emigrat.

El joc és ben fàcil de deduir. Quan sembla que els nazis podien dur el país a una catàstrofe, convenia guardar una vàlvula d'escapament per a les represàlies que arribarien. En cas de fracàs, el millor era deixar al seu lloc els homes que serien responsables de tot el que havia passat. O sigui, designar per

La relació dels Thyssen amb el moviment nazi i la participació, quan no la incitació, a l'esforç de guerra alemany foren —al principi— jutjats amb força duresa pels aliats. El *trust* dels Thyssen, com tots els altres, fou desmantellat i dividit en 17 societats, anomenades unitats d'explotació. Calia desfer l'imperialisme alemany i, per això, semblaven necessàries les particions d'aquelles empreses gegantines, com els *konzerns* del Ruhr, amb un veritable caràcter de càrtels monopolitzadors.

Amb els anys, però, la pervivència de la guerra freda i les herències que les morts provocaren, afavoriren la lenta reconstitució del *trust*. Ja el 1960,

Famílies com els Krupp i els Thyssen col·laboraren estretament en el finançament del nazisme. Visconti reflectí aquesta situació al film «La caduta degli dei».

a la revenja pública internacional els futurs acusats de Nuremberg, per a millor fer escapar els homes que, de lluny, havien tirat els fils de la trama.

L'essencial era deixar en el seu lloc de sempre els quadres de la burgesia i conservar intactes les seves estructures econòmiques. Sacrificar, doncs, els únics culpables, damunt dels quals seria molt fàcil de fer recaure tots els crims cosesos, sobretot perquè des del 1933 havien ocupat els primers llocs de l'escenari polític.

la viuda de Fritz Thyssen, Amàlia, i la seva filla, la comtessa Anita de Zichy, residents l'una a Suïssa i l'altra a Argentina, permeteren la reconstitució del grup damunt d'unes noves bases. Julius i Hans Thyssen havien aconseguit cada un una de les antigues unitats d'explotació. Una altra havia estat cedida a una empresa holandesa, la N.V. Hoogovens; i algunes més a diversos accionistes. Amb la resta, arran de l'aplicació del pla Schuman (no en va, anomenat pare d'Europa) i la consti-

tució d'una fundació, l'August Thyssen Hütte, SA, es reconstituí. Al consell de la fundació figuraven grans industrials alemanys i fins el nou conseller Konrad Adenauer. Mentre que, a mida que les autoritats aliades autoritzaven les fusions, la comtessa de Zichy aportà a l'August Thyssen Hütte els títols necessaris per a ser majoritària en altres siderúrgies com la Niederrheinische Hütte i la Deutsche Edelstahlwerke.

Sota la direcció d'un fidel alt empleat, el Dr. Hans Günther Sohl, la producció d'acer dels Thyssen recobrà i fins i tot superà la producció d'abans de la guerra.

Quant a una altra branca dels Thyssen, la del germà de Fritz, Heinrich, el pare de l'actual baró Von Thyssen, jugà la carta de països més o menys neutrals. Es casà amb una aristòcrata hongaresa i obtingué una baronia de l'imperi austríac. Diversificà després les seves inversions, sobretot a la banca i al sector navilier i s'establí a Holanda, a Groeningen, on el 1921 nasqué Hans Heinrich, baró Thyssen Bornemisza. El 1947 succeí el seu pare en un imperi que, tot i tenir les bases econòmiques en les empreses del *konzern* familiar, patia les conseqüències dels problemes del grup dels Thyssen, a les drassanes de Bremen, a les mines del Ruhr. Com la resta de la família, es pogué refer i anà construint una major fortuna en el sector navilier i els sectors bancaris, a més d'invertir fortament al ram de la construcció als Estats Units. El TBG (Thyssen Bornemisza Group) el calculen en un valor de 200.000 milions de pessetes, engloba 60 indústries i companyies a 11 països diferents i ronda la xifra de 1.750 milions de dòlars.

Oficialment, els seus guanys són només de 37 milions de dòlars anuals, fet que ha portat a algunes especulacions frívoles sobre si el baró estaria negligint els negocis per la seva notòria afició al col·leccionisme, de quadres i de mullers. És desconèixer el món dels negocis i l'habilitat extrema dels advocats especialistes a evitar (no a evadir) impostos. Habilitats de què tampoc manca el baró, que ha demostrat ser un negociador molt dur a l'hora de prestar la seva col·lecció a Espanya. Sembla que en treurà 20.000 milions de pessetes i a més, seguint en això els passos del seu pare, un gran títol nobiliari, el quasi premonitori de Duque del Buen Retiro. □

EL BARÓ HA GASTAT VUIT-CENTS MILIONS DE PESSETES EN DONES DE PESSETES EN DONES

Senyora Von Thyssen

Les col·leccions de quadres del baró Von Thyssen són conegudes pel seu valor. Però l'art no és l'única despesa del baró. Quatre costosos divorcis en són l'altre.

A l'esquerra, Tita Cervera, cinquena dona del baró, amb qui va conviure quatre anys abans de casar-se. A la dreta, el baró amb dos dels fills dels matrimonis anteriors.

Oscar Montferrer

Des dels seus 67 anys, Hans Heinrich Von Thyssen Bornemisza té moltes coses a explicar. Conegut arreu del món per l'extensa col·lecció de pintures que porta el seu nom, és el responsable directe del redreçament d'un imperi econòmic assolat per la segona guerra mundial. Les diferents etapes de la seva vida es poden explicar mitjançant les inversions en aquesta o aquella activitat, en les quals acostuma a reeixir. Però no tot són victòries i el baró Thyssen ho sap. A més de les pintures, en les quals gasta uns trenta milions de lliures a l'any, hi ha alguna cosa més per la qual ha de pagar: les dones.

Des de 1939, any en que contragué matrimoni per primera vegada, cinc han estat les dones que s'han agenollat amb ell davant un capellà.

La primera muller de Von Thyssen fou la princesa austríaca Theresa von Lippe. D'aquest matrimoni nasqué un

fill, Georg-Heinrich, que avui és un dels executius del Thyssen Bornemisza Group (TBG). El primer enllaç del baró es dissolgué set anys més tard amb el divorci, amb la segona guerra mundial ja acabada i un horitzó econòmic incert.

La segona esposa, la model Nina Dyer, defugí la formalitat social i conduí el baró a la rauxa. Els resultats són prou aclaridors: en els deu mesos que romangueren casats, ella rebé del seu espòs una illa al Carib, una pantera negra, dos cotxes amb les claus d'or i altres detallets per l'estil. Per arrodonir-ho, amb la concessió del divorci, Nina Dyer rebé un milió de lliures esterlines.

El tercer enllaç tampoc fou convencional. La també model Fiona Campbell-Walter fou mare de dues nenes en els quatre anys en què fou senyora de Thyssen, però acabà per fugir amb Aleksander Onassis, el fill del famós armador grec. Segons declarà, després d'uns mesos de matrimoni, el baró la tancà a la residència de Saint Moritz,